

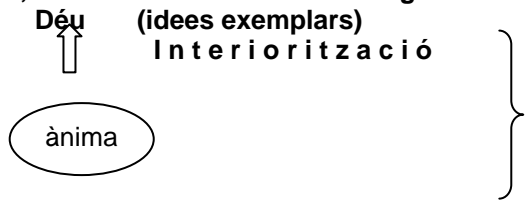
SÍNTESI DE L'ARISTOTELISME I EL PLATONISME EN TOMÀS D'AQUINO. Esquema núm. 1

Concepció platònica i neoplatònica del coneixement	L'objecte propi i adequat del nostre coneixement	Realitats immaterials - Coneixement més perfecte que el de les coses sensibles exteriors a ella
	L'ànima es coneix a si mateixa → ELEVACIÓ des de si mateixa → Coneixement éssers immaterials superiors	- Sistemes neoplatònics Des de dalt a baix (Ú/Bé → realitat sensible) (Camí descendent)
Teoria aristotèlica (adoptada por Tomàs d'Aquino)	Coneixement: parteix dels sentits (a partir de realitats sensibles, materials)	De baix a dalt (Déu) → (5 vies de Tomàs)
	Percepció → Conceptes (Com és això):	Com es passa de la individualitat de les percepcions sensibles a la universalitat dels conceptes? → CAPACITAT ABSTRACTIVA
	Percepció → (sentits) → (fantasmes) → despulla d'elements individuals → Concepte (univversal)	
	Enteniment coneix directament l'UNIVERSAL (concepte) (essència)	
	(Posteriorment): L'individu: Aplicant el principi d'individuació	
	¿Què és el que fa que l'essència –una i idèntica- es multipliqui, s'individualitzi en cada membre de l'especie?	
	¿Com és que els individus són distints tot i tenint la mateixa essència?	PRINCIPI D'INDIVIDUACIÓ
	El Principi d'Individuació és la matèria concreta, que és distinta en cada membre de l'espècie: no pas de la matèria "en general", sinó la matèria concreta que és distinta en cada individu	
Segons Tomàs d'Aquino, l'ENTENIMENT no coneix directament les realitats singulars		
	CAUSA (Déu) ↑ (veritats universals) Enteniment → Món sensible (abstracció)	

ESTRUCTURA DE LA REALITAT. Esquema núm. 2

Concepte cristià de la creació	Interpretat platònicament	PARTICIPACIÓ
	Diferència radical entre Déu i la resta d'éssers	ÈSSERS: són CONTINGENTS (no necessaris: podrien no existir)
	Distinció entre ESSÈNCIA (les coses són) i existència	ESSÈNCIA (Potència): Aristòtil EXISTÈNCIA (Acte): Aristòtil
	INFLUÈNCIES - Neoplatonisme	- El principi primer (l'Ú) és absoluta simplicitat) - La resta d'éssers i realitats són compostes - - Totes les coses són un compost de matèria i forma
	- Cristianisme (Agustinisme)	
	- Tomàs d'Aquino	Totes les coses (realitats creades) són un compost d'essència i existència - Graus de participació: - L'ESSÈNCIA és potència (pot ser o existir) - L'EXISTÈNCIA és cte: Actualitza aquesta capacitat de ser o existir que és pròpia de l'essència - Déu: Identificació entre ESSÈNCIA = existència (màxima perfecció) POTÈNCIA = Acte Els ENS participen de l'ésser en graus distints, segons la capacitat de ser de les seves respectives essències
PLATÓ (Teoria de la participació de les idees)	"Traïció" a Aristòtil	Les idees no estan en les coses

CRISI DE L'ESCOLÀSTICA. Esquema núm. 3 Segle XIV

Duns Escot	Assimilació molts aspectes aristotelisme, segons visió franciscana (AGUSTINISME)	Però, abandona IL·LUMINISME d'Agustí
	L'enteniment coneix DIRECTAMENT les realitats individuals (Contra St. Tomàs)	Aquest arbre, Pepita... Mitjançant una INTUÏCIÓ immediata
	D'acord amb St. Tomàs: L'enteniment capta ABSTRACTIVAMENT l'UNIVERSAL	
Ockham	També franciscà: - Subratlla l'OMNIPOTÈNCIA i LLIBERTAT de Déu - La llibertat divina no està sotmesa a cap regla ni a cap necessitat.	("Crec en Déu totpoderós...")
	- Rebutja el Principi d'Individuació	El problema del principi d'individuació prové de considerar que la mateixa essència es troba multiplicada en els distints individus. - Hi ha tantes essències com individus = NO hi ha essències, només individus i "punt".
	El principi d'individuació té el seu origen en Plató i després és adoptat pel Cristianisme	- Prioritat de l'essència (idea) per damunt de l'individu
	Després passa al Exemparisme de St. Agustí	- Déu és creador del món conforme un pla racional
	Segons Ockham, amb l'Exemparisme es nega l'Omnipotència divina	- Limita l'omnipotència. - Limita la llibertat de Déu.
	Per tant, Ockham nega l'existència d'IDEES EXEMPLARS que dirigeixin (i tot dirigint COARTIN) la llibertat creadora de Déu	- Si es nega l'existència d'IDEES EXEMPLARS, també desapareix la primacia de les essències respecte dels individus. - També desapareix la prioritat dels UNIVERSALS - Desapareix, per tant, el PROBLEMA D'INDIVIDUACIÓ

EL PROBLEMA DELS UNIVERSALS (1ª PART). Esquema núm. 4

Antecedents	El problema es remunta a Sòcrates i Plató	Recerca d'un objecte etern, universal i necessari per a la ciència
	PLATÓ:	(subsistents, incorpòries, separades de les coses.)
	ARISTÒTIL	Les essències (gèneres i espècies): únicament existeixen EN les coses.
	CÍNIC . ESTOICS	Neguen valor a l'universal: tot el que existeix és individual i singular
Balanç	1. Els universals existeixen	En si mateixos: PLATÓ En les coses: ARISTÒTIL
	2. Els universals no existeixen en absolut	CÍNIC, ESTOICS
	Agustí d'Hipona: - Situa les idees en la ment divina	Fins el segle XIV s'accepta sense cap discussió pràcticament.
	Segles Xi – XII: - A partir de la traducció de Boeci de la Introducció al llibre de les "Categories" d'Aristòtil: - Realisme - Antirrealisme	1 - REALISME: Els universals són quelcom real i es troben en els individus (els quals "participen") de l'esmentada naturalesa universal. 2. ANTIRREALISME: Nega tota realitat als universals; tampoc en la ment humana. Els universals només són "paraules", a les que no res correspon: Són SONS , "flatus vocis"
	Segle XIII - REALISME MODERAT (Tomàs d'Aquino) En la cosa la naturalesa no és universal, sinó que està particularitzada; sols és universal en la ment humana, a través de l' ABSTRACCIÓ . - ANTIRREALISMO MODERAT (Nominalisme) No existeix res universal fora de l'ànima. L'universal sols existeix en l'ànima	

POLÈMICA SOBRE ELS UNIVERSALS (2ª PART). Esquema núm. 5

REALISME EXAGERAT (origen en Plató)	Els nostres conceptes universals (idees) corresponen en la realitat sensible essències universals subsistents en si mateixes	
REALISME MODERAT (Tomàs d'Aquino)	Els conceptes universals tenen cert fonament en la realitat: la identitat d'essència dels distints individus de la mateixa espècie	
NOMINALISME (Ockham)	Els conceptes universals no són reals. Són simplement NOMS UNIVERSALS . Són signes de caràcter lingüístic.	
CONEIXEMENT INTUITIU CONTRA CONEIXEMENT ABSTRACTIU	- Tant les paraules (orals o escrites) com els conceptes poden fer -representen- les coses que signifiquen (LA SUPOSICIÓ: en lloc de) - Els signes lingüístics tenen la capacitat de su-posar, d'ocupar el lloc de les coses EN EL DISCURS. - Les paraules escrites i parlades són signes CONVENCIONALS (home, man, hombre, homo, homme), mentre que els conceptes són signes NATURALS. Els conceptes se semblen més a d'altres signes no lingüístics, com ara, el PLOR (signe natural del dolor), o el RIURE (signe natural de l'alegria) L'ENTENIMENT és, doncs, una estructura lingüística que reacciona davant de les coses produint espontàniament els conceptes com a signes de les coses.	
	Com és que el concepte d'HOME és universal, aplicable a tots els homes, si entre ells no hi ha identitat d'essència? - El concepte d'HOME és aplicable a tots els homes, no pas perquè tinguin la mateixa essència, sinó perquè les distintes essències dels distints individus SE SEMBLEN ENTRE SI. - L'únic fonament real dels conceptes universals és, doncs, la SEMBLANÇA ENTRE ELS INDIVIDUS. - Desapareix el complicat traçat (RODEO) que ha de fer l'enteniment per arribar al singular (T. Aquino): Sensacio – imatge – enteniment Agent universalitzant – enteniment possible coneguent l'universal – enteniment possible tornant a la imatge.	EL NOMINALISME I LA CIÈNCIA - El nominalisme va contribuir a la investigació científica empírica. Per què? - L'univers té un ordre merament fàctic, CONTINGENT. - El comportament dels fenòmens són de fet així, però podrien haver estat de qualsevol altra manera. És inútil intentar descobrir LES LLEIS naturals per deducció a partir de principis generals. - La única forma de conèixer el funcionament del món és per observació atenta dels FETS. - És el coneixement del SINGULAR, d'allò individual, línic del coneixement científic. PRINCIPI D'ECONOMIA: Eliminar intermediaris ("Navalla d'Ockham): - No cal multiplicar els ENS sense necessitat.